

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.301/2025/10.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ivány Borbála ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Némethy Barbara ügyvéd, címe)

A per tárgya:

Személyiségi jogok megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 13.P.20.163/2023/52.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 13.P.20.163/2023/53.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 127 000 (egyszázhuszonhét) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 180 000 (egyszáznyolcvanezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperest az ellene folyamatban volt büntetőeljárás során a bíróság végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A felperes a büntetése letöltését 2019. augusztus 8. napján kezdte meg és 2019. augusztus 15. napjától 2020. április 3. napjáig a Büntetés-végrehajtás Központi Kórházában (település 1)-en tartózkodott, majd átszállították az alperes (település 2)-i Objektumába a krónikus utókezelő részlegére.

[2] A felperes 2021. szeptember 7. napján agyvérzést kapott, emiatt a (település 3)-i Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központjába szállították, majd 2021. december 20. napjától ismételten az alperes krónikus utókezelő részlegén került elhelyezésre, onnan 2022. december 23. napján feltételesen szabadult.

[3] A felperesnek több, még a szabadságvesztés-büntetését megelőzően kialakult egészségügyi problémája van. Inkontinens, vizeletét és székletét nem tudja tartani, állandóan pelenkát használ. Idült COPD betegségben szenved, amely a tüdőben lévő légutak tartós beszűkülésével jár, a károsodás visszafordíthatatlan, folyamatos prevenció és kezelés szükséges az állapota fenntartásához. A büntetés-végrehajtás (település 1)i kórházában kiállított zárójelentés szerint az (elnevezés) Egészségügyi Központ Alvásdiagnostikájánál elvégzett vizsgálatok súlyos fokú alvási apnoe szindrómát igazoltak, amely alapján CPAP (légzésségítő készülék) beállítását írták elő a felperes számára. A (város 4)-i Egyetem Klinikai Központ Neurológiai Klinika Alvászavar szakrendelésén 2021. december 10-én kiállított ambuláns kezelőlap megerősítette az alvási apnoe fennállását és az (elnevezés) Egészségügyi Központ Alvásdiagnostikája által javasolt Joyce Easy Mask használatát. A felperesnél 2017-ben gerincsérvet állapítottak meg és csigolyaközi porckorong rendellenességét. Fél oldala lebénult, bal kezét érdemi mozgásra nem tudja használni. Jární két ember segítségével képes. Négy alkalommal volt stroke-ja, legutóbb 2021. szeptemberében. Gyógykezelésére szívinfarktus miatt is sor került, emellett magasvérnyomásban szenved. Mindkét fülére nagyothall, hallókészüléket visel. Teljes önellátásra nem képes, közlekedéséhez kerekesszéket kell igénybe vennie. Állapota miatt számos gyógyszert szed.

[4] Az alperes krónikus utókezelő részlegén általában 60-63 fogvatartottat helyeznek el. A felperes a szabadságvesztésének büntetése alatt, amikor az alperesnél volt, általában 6 személyes zárkában került elhelyezésre, az egyikben a felperessel egyidőben még egy kerekesszékkal közlekedő volt.

[5] Az alperes krónikus utókezelő részlegén 2 darab 1 személyes úgynevezett elkülönítoszoba került kialakításra. Ide azokat a rabokat helyezik el ideiglenesen, akiknél szükséges a karantén elrendelése, vagy olyan súlyos egészségi állapotban vannak, amely ezt indokolttá teszi.

[6] A felperes 2021. december 20. napját követően a (település 3)-i intézményből történő visszaszállítása után került elhelyezésre 1 személyes zárkában, amelyhez külön fürdő és mellékhelyiség is tartozik. 2022. január 24. napjától az 1 személyes szobából áthelyezték az összesen 6 személy elhelyezésére szolgáló szobába.

[7] Az alperes krónikus utókezelő részlegében a több személy elhelyezésére szolgáló szobákhoz külön tusoló és mellékhelyiség kialakítására nem került sor. Az épület azonos szintjén találhatóak a közös használatú tusolók és wc-k.

[8] A fürdésre szolgáló helyiségben a tusolók egymástól fallal elválasztottak és függöny használata is biztosított. A mozgáskorlátozottak részére 1 tusoló került akként kialakításra, hogy abban a kerekesszékből át tudják magukat emelni egy tusolószékre. A 3 wc-ből 1 darab akadálymentesített, amely azonban fizikailag nincs elkülönítve a nem mozgáskorlátozottak által igénybe vehetőktől.

[9] A mozgáskorlátozottak által is igénybe vehető tusoló és mellékhelyiség használata gyakran nem biztosított, mivel a fogvatartottak egy része nem az arra kijelölt helyen és időben dohányzik, hanem a mellékhelyiségben, elfoglalva a mozgáskorlátozottaknak kialakított helyiségrészeket is.

[10] A felperes a mellékhelyiségben dohányzók miatt a pelenkáját az egyébként az alvásra és étkezésre is szolgáló szobában cserélte, amely a zárkatársaival okozott konfliktusokat. Abban az esetben, ha a zárkában cserélte ki a pelenkát, nem volt biztosított a tisztálkodás, vagy azt ugyancsak a szobában lavórban oldotta azt meg. A konfliktusok elkerülése érdekében több alkalommal éjszaka vette igénybe a fürdőszobát.

[11] Az alperes a krónikus utókezelő osztályon rendszeresen ellenőrzi a szabályok betartását. Ha szabályszegést észlel, fegyelmi eljárásokat folytat le az elkövetőkkel szemben. Ugyancsak ilyen eljárások lefolytatására kerül sor, ha a fogvatartottak jelzik, hogy ki, mikor és milyen szabályszegést követett el. A felperes bejelentéseinek kivizsgálására is sor került.

[12] A felperes orvosi rendelvényre naponta 2 darab pelenkát kapott, ha továbbiakra is szüksége volt a krónikus utókezelő részlegen dolgozó személyzettől kellett kérni. A dolgozók elfoglaltsága miatt előfordult, hogy később kapta meg, mint ahogy szükség lett volna rá. A felperes írásbeli kérelmére 2021. június 4. napjától kezdődően megfelelően korrigálták a mennyiséget és azt naponta átadták a felperesnek.

[13] A felperes a pelenka cserét, a szükséges tisztálkodást egyedül is el tudta végezni. Segítséget az osztályon dolgozóktól és a melléklet munkavégzésre beosztott elítéltektől nem kért, mert megalázkodónak érezte, hogy életének az intim mozzanatait mások előtt, a segítségükkel végezze el.

[14] A felperes esetében 2020. január 23-án a Bv. Központi Kórház által kiállított zárójelentés szerint súlyos fokú alvási apnoe szindrómát diagnosztizáltak, amely miatt indokolt volt a CPAP készülék és a Joyce Easy Mask használata. A CPAP készülék beállítása és megrendelése érdekében újabb vizsgálatra visszarendelték. Ezt 2020. április hónapban tervezték elvégezni, de a covid időszakra elrendelt korlátozó rendelkezések miatt a vizsgálatot elhalasztották. A felperes 2021 június-júliusban több levéllel fordult a (karitatív szervezet neve)-hez (MMSZ) az alvászsegítő készülék adományként történő biztosítása érdekében. Az MMSZ börtönmissziós munkatársának 2021. augusztus 25-i keltezésű válaszlevelében tájékoztatást adott arról, hogy a kért eszközt és a hozzá szükséges maszkot forgalmazó intézményt felkereste, azonban ott azt a felvilágosítást kapta, hogy a 2020. január 24-i ambuláns lap csak félévig volt érvényes, ez akadályozta az eszköz biztosítását. Az MMSZ munkatársa kitért arra, hogy az eszköz beszerzése érdekében még egyszer el kell végezni egy részletes vizsgálatot, melynek eredményét írásban, másolatban kéri megküldeni (keresetlevél F/9. számú melléklet). A (város 4)-i Egyetem 2021. október 22-én kiállított ambuláns kezelőlapján rögzítettek szerint a felperesnél alvászvizsgálat során súlyos fokú alvásfüggő légzésszavar igazolódott, de a CPAP készülék NEAK támogatással történő felírására nem volt lehetőség, a vizsgálat időpontjában érvényes rendelet alapján, mert az O₂ szaturáció kevesebb, mint az alvásidő 10%-ában volt 90% alatt. Javaslatként tartalmazza a zárójelentés a CPAP készülék használatát 6 vízcmmel nyomással, továbbá Joyce Easy Maszk-kal. A zárójelentésben rögzítésre került, hogy a készülék és a maszk beszerzését követően a felperes telefonon kérjen időpontot a laboratóriumban 2 hónapos kontroll vizsgálatra. Erre 2021. december 10-én került sor, melyről készült ambuláns kezelőlap megerősítette a korábbi vizsgálat eredményét (Keresetlevél F/4. számú melléklet, 5. számú alperesi beadvány A/16. számú melléklet).

[15] Az alvászsegítő készülék iránti kérelmet a (karitatív szervezet neve)-hez 2022. január 5. napján küldte meg az alperes, azt a felperes 2022. február 2. napjától használta, mert az alperes ekkor adta át azt részére.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[16] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz, a testi és lelki egészséghez és a magánélethez fűződő személyiségi jogait, mert nem biztosította számára az egészségi és fizikai állapotának megfelelő fizikai feltételeket. Kérte, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot a jogsértésért és tiltsa el a további jogsértéstől. Kérelme kiterjedt továbbá arra, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2 000 000 forint sérelemdíj és annak késedelmi kamata megfizetésére, továbbá a perrel kapcsolatban felmerült költségek megfizetésére.

[17] Érvelése szerint a legintimebb cselekvéseit, így a vizelet és székletürítés, illetve az ürítést követő tisztálkodást fizikai akadályok miatt nem tudta emberi elfogadható formában

elvégezni, arra kényszerült, hogy ezt társai előtt, velük egy légtérben jelenlétükben szemük láttára tegye és mindez súlyosan sértette az emberi méltósághoz fűződő jogát. Hangsúlyozta, hogy mindez az alsóbbrendűség érzetét kelti, ami alkalmas a megalázására. Azon körülmények miatt, amelyek az alperesi bv. intézetben tapasztalhatóak voltak, a felperes arra kényszerült, hogy mások előtt ürítsen, tisztálkodásra nem volt azonnali lehetősége, az ürülék eltávolításának nem volt megfelelő módja. Mindez nyilvánvalóan olyan helyzet, amely szégyenérzetet okoz, társai előtt lealacsonyító helyzetbe hozta őt. A magánélethez fűződő jog sérelme kapcsán hangsúlyozta, függetlenül attól, hogy ő szabadságvesztés-büntetését töltötte, a magánszférához fűződő jognak bizonyos mértékben ott is érvényesülnie kellett volna.

[18] Az alperesnél uralkodó körülmények, megalázó bánásmódot teremtettek azzal, hogy mások előtt alapvetően zárt, intim, a magánélet legbelsőbb részéhez tartozó tevékenységeket kellett mások előtt végrehajtania, amely körülmény nemcsak a zárkatársak, hanem önmaga előtt is lealacsonyító volt. Az alperes nem biztosította a részére a személyi higiénia gyors és viszonylagos privát lehetőségét, mindez pedig alkalmas a magánélethez fűződő jogsérelmének megállapítására. A felperesnek a testi és lelki egészséghez fűződő alapjogát a szabadságvesztés-büntetés révén az állam jogszerűen korlátozhatja, ugyanakkor azonban a perbeli esetben ez túlment a szükséges mértéken. A megalázó bánásmód, az emberi méltóságot sértő állapot hónapokon keresztül való fennállása alkalmas a testi és lelki egészség sérelmének a megállapítására.

[19] A nem kezelt apnoe-nak számos egészségügyi következménye lehet. Az alperes ellehetetlenítette, hogy légzéssegítő készüléket használjon, súlyosan veszélyeztette a testi egészséghez fűződő jogát. A felperes hangsúlyozta, az alperesnek lehetősége és törvényi kötelezettsége lett volna arra, hogy olyan körülményeket teremtsen, amelyek biztosítják számára a megfelelő privát szférát, ahhoz, hogy emberi méltóságát nem sértő bánásmódban részesüljön. Biztosítani kellett volna azt, hogy szabadabban hozzáférhessen a mozgássérült wc-hez, a fürdőhöz, amelyhez a dohányzás tilalmának betartását kellett volna szigorúbban ellenőriznie az alperesnek. Biztosítania kellett volna a felperes részére egy egyéni, vagy kétszemélyes elhelyezést. Azzal, hogy az alperes nem szállította ki a felperest az alvászsegítő készülékhez szükséges vizsgálatokra, ugyancsak jogsérelmet okozott. Az alperes mulasztásai eredményezték azt, hogy jogsértő helyzet alakult ki, amely hónapokig fennállt és ez alapvető jogait sértette.

[20] A sérelemdíj kapcsán rámutatott arra, jogsérelmei súlyos mértékűek, napi rendszerességgel ismétlődtek és hosszú időn keresztül fennálltak, a jogsértések minden esetben felróhatóak az alperesnek. A kialakult huzamosabb ideig fennálló helyzet jelentős negatív pszichés hatást gyakorolt és ez csak a 2 000 000 forint összegű sérelemdíjjal kompenzálható.

[21] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy egy megelőző bv. eljárást kellett volna lefolytatni, amelyre nem került sor. Érdemben vitatta a felperes keresetének jogalapját és összecszerűségét. Érvelése szerint a felperesnek a szabadságvesztés büntetése alatt megfelelően biztosítva volt a mellékhelyiségek használata, felperes saját maga döntött úgy, hogy a pelenkát a mellékhelyiség helyett a zárkájában cseréli ki. A fürdő használata megfelelően biztosított, az akadálymentesített. A tusolók és a wc akként kerültek kialakításra, hogy azt kerekesszékekkel közlekedő mozgáskorlátozott személyek igénybe tudták venni. A pelenka-ellátással kapcsolatban az

alperes azzal érvelt, hogy biztosították a felperes részére a megfelelő, előírt mennyiséget, és ha továbbiakat kért, azokat a személyzet a rendelkezésére bocsájtotta.

[22] A légzéssegítő készülékkel kapcsolatban alperes kiemelte, az (elnevezés) Egészségügyi Központ Alvásklinikájának tájékoztatása szerint a vizsgálat elvégzésére 140 000 forint mellett volt lehetőség. Hangsúlyozta azt is, hogy a koronavírus járvány miatt az alvási diagnosztikai vizsgálatok szüneteltek. A vizsgálat elvégzésére 2021. október 21. napján sor került és a tájékoztatás szerint csak a költség előlegezése mellett lehetett volna a készüléket beszerezni. A felperes 2021. június - július hónapban vette fel a kapcsolatot a (karitatív szervezet neve)-vel a készülék ingyenes beszerzése érdekében, majd a saját rendszerében a 2021 decemberi vizsgálat után volt lehetőség a megigénylésre. Erre 2022. január 5-én került sor. A készülék a (karitatív szervezet neve) útján beszerzésre került és 2022. február 2. napjától azt a felperes engedéllyel használhatta.

[23] Az összecszerűség kapcsán alperes kiemelte, hogy az túlzott, a felperes nem igazolta olyan mértékű nem vagyoni hátrány bekövetkezését, amelyet az általa kért sérelemdíjjal kellene kompenzálni.

Az elsőfokú bíróság döntése és indokai

[24] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 127 000 forint perköltséget. Megállapította továbbá, hogy a 120 000 forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

[25] A kereset érdemi elbírálásának jogi indokai körében elsődlegesen idézte a Ptk. 2:42. § (1), (2) bekezdéseit, valamint a 43. §-t. Kiindulópontként rögzítette, a felperes keresetében emberi méltósághoz, testi és lelki egészséghez, valamint a magánélethez fűződő személyiségi jogának megsértésére hivatkozott, állítva, hogy a szabadságvesztés-büntetés alatt nem volt biztosított számára a megfelelő fizikai körülmény az egészségi állapota kezeléséhez.

[26] A bíróság a továbbiakban alapvetést tett a személyiségi jogvédelem megítélési szempontjait illetően, különös tekintettel az emberi méltósághoz fűződő jogra. Megállapította továbbá, főszabály szerint a személyiségi jog körébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes, amit azonban jogszabályi felhatalmazás kizárhat, illet tartalmaz a szabadságvesztés-büntetés letöltésének időszakára irányadó szabályozás. A továbbiakban idézte a Bv.tv. ezzel kapcsolatos rendelkezéseit. A jogviszony egyedi jellegéből következik, hogy a feleket a szabadságelvonásból fakadó helyzetre figyelemmel sajátos jogok illetik és kötelezettségek terhelik, melyek tartalmát a bíróság külön részletezte. Kiemelte, a sajátos élethelyzetből fakadó és szigorú életrendhez köthetően megjelenő egyes körülményeket, amelyeket a fogvatartott megél, nem lehet sérelemként azonosítani.

[27] A Bv.tv. elítélt életkörülményeire vonatkozó szabályainak ismertetése mellett idézte a 118. § (1) bekezdésben foglalt rendelkezést is, mely szerint az elítélt a szabadságvesztés végrehajtása alatt elveszti a személyi szabadságát, köteles eltérni a végrehajtás tényéből eredően egyes alapvető jogainak és a jogszabályok által biztosított egyéb

jogosultságainak szünetelését, korlátozását. Az erre vonatkozó Alkotmánybíróság-i határozat azonban az alapjog korlátozás arányosságát megköveteli, emellett az elítélt oldalán a fogva tartó intézettel való együttműködési kötelezettséget is hangsúlyozta.

[28] A felperes keresetének alapjául szolgáló tények vizsgálata során a bíróság ismertette a pelenkával való ellátottságra és a pelenkacsere körülményeinek alátámasztására szolgáló tanúbizonyítás eredményét ((tanú 1), (tanú 2), (tanú 3), (tanú 4) tanúvallomásai). Ez alapján tényállási kiindulópontként állapította meg, hogy ebben az időszakban több alkalommal indult alperesnél fegyelmi eljárás a dohányzási szabályok megsértése miatt. A felperes és a többi rászoruló fogvatartott napi két pelenkát kapott, az ezt meghaladó mennyiséget kérés esetén biztosította az alperes. Tény továbbá, hogy a felperes panaszát az alperes utóbb orvosolta és nagyobb számú pelenkát biztosított a részére. A bíróság megjegyezte, az általánosságban tett tanúvallomások nem alkalmasak a konkrét élethelyzetek feltárására. A bíróság a rendelkezésre álló peradatokat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a pelenkákat megfelelő számban biztosította, a fürdő-, wc-használat érdekében pedig intézkedéseket tett az akadályok elhárítása érdekében (fegyelmi eljárásokat indított).

[29] A bíróság a továbbiakban ismét kitért arra, a büntetés-végrehajtáshoz hozzátartozik, hogy bizonyos korlátozások érvényesülnek a fogvatartottakkal szemben, akiknek alkalmazkodniuk kell a börtönviszonyokhoz, emellett együttműködési kötelezettségük is van. Nem állapítható meg személyiségi jogsértés azért, mert a felperesnek várnia kellett, hogy megkapja a pelenkáját vagy a személyzet segítségére a pelenkacsere követő tisztálkodáshoz. Az eljárás során bizonyítást nyert, hogy a tusolókat és a wc-eket a dohányzó fogvatartottak dohányzásra használták, ugyanakkor azt a felperes sem cáfolta, hogy az alperes, ha a tudomására jutott ilyen rendellenesség, úgy eljárásokat indított a szabályszegőkkel szemben, illetve az ellenőrzési kötelezettségét teljesítette. A tanúvallomásokból megállapítható volt továbbá, hogy a felperes amennyiben segítséget kért, úgy biztosított lett volna számára a wc és tusoló elkülönített használata. Felperes ezzel a lehetőséggel nem élt, az ebből eredő hátrányokra előnyök szerzése érdekében ugyanakkor nem hivatkozhat.

[30] A peradatok együttes értékelése nyomán a bíróság arra a következtetésre jutott, az alperes nem tanúsított olyan magatartást, amely alapján az lenne megállapítható, hogy a felperes személyiségi jogai sérültek, nem vitatva, az alperesnél lévő körülmények alkalmasak arra, hogy a felperes önérzetét, büszkeségét sértsék, ugyanakkor nem aránytalanok azokkal a korlátozásokkal, amelyek az egyént a szabadság megvonásakor érhetik.

[31] A felperes keresetének alapját képező azon tényállási elemet is vizsgálta a bíróság, mely szerint felperes alvászavar betegsége ellenére csak késedelmesen került kivizsgálásra és nem biztosítottak részére alvássegítő készüléket. A vizsgálatok lefolytatását a Covid járvány miatti korlátozások akadályozták. Ebben az időszakban az alperesi mulasztás a vizsgálat későbbi elvégzése kapcsán nem állapítható meg. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, 2021. október 22. napján elvégezték a vizsgálatot, súlyosfokú alvásfüggő légzésszavart állapítva meg a felperes esetében. Ekkor kapott orvosi javaslatot a felperes speciális készülék használatára, erre azonban csak térítés mellett volt jogosult, melyhez utóbb a (karitatív szervezet neve) útján adományként jutott hozzá 2022. február 2. napján. Ezen eljárás kapcsán olyan mulasztást a bíróság alperes részéről nem talált megállapíthatónak,

amely nem állna arányban a felperes védendő jogaival. Így nem látott lehetőséget e ténybeli alapon sem személyiségi jog megsértés megállapítására. Mindezek alapján került sor a kereset teljes elutasítására.

A felperes fellebbezése és az alperes fellebbezési ellenkérelme

[32] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és keresetének helyt adást, egyúttal alperes kötelezését teljes perköltségfizetésre. Az elsőfokú bíróság döntésének és jogi indokainak rövid összefoglalása nyomán az ítéletben szereplő, álláspontja szerint nem helytálló megállapításokra tért ki. E körben hangsúlyozta, az egyéni vagy kétszemélyes elhelyezés lehetőségét csak, mint megoldási alternatívát hozta fel, a vele való bánásmód megfelelőségére vonatkozó lehetőségként, annak módja megválasztására az alperes volt köteles. Személyiségi jogsérelme a pelenka-ellátással kapcsolatban nem pusztán a várakozás miatt következett be, hanem a személyzet keresése tőlük ilyen állapotban való segítségkérés eredményezte a kiszolgáltatottságot, mely az emberi méltóságnak és magánélethez fűződő jognak a sérelmét okozta. Kérte a tényállás ezen észrevételeknek megfelelő módosítását.

[33] Az ítélet rendelkező részének és indokolásának törvénysértő megállapításai közül kérte figyelembe venni (tanú 2) tanúvallomásának azon részét, mely szerint végtelenül megalázó a zárkában történő pelenkacsere. A magánszférába való ilyen szintű beavatkozás nemcsak bosszúság, kényelmetlenség, hanem a szégyenérzet miatt emberi méltóságot sértő helyzet. A pelenkaviselés eleve alsóbbrendűséget, szégyenérzetet jelent, más személyek előtti pelenkacserére kényszerülés még mélyebben érinti az emberi önbecsülést. A betegsége, fogyatékossága miatt eleve sérülékenyebb felperes számára intimalkalmas körülményeket kellett volna a mellékhelyiségben, vizesblokkban biztosítani alperesnek. Ezzel szemben arra alkalmatlan helyen, körülmények között kényszerült erre, mely lealacsonyító volt számára, emberi méltóságát sértette. A mások előtti pelenkacsere érinti a magánszférához fűződő jogot és az emberi méltóságot. Ez a magánélethez fűződő jog sérelmének minősül, ugyanis a magánéletbe való ilyen szintű beavatkozás túl megy a kellemetlenség szintjén, minőségbeli eltérést jelent. A hosszabb időn keresztül fennálló megalázottságérzés pszichés megterhelést, lelki egészség sérelmét eredményezi.

[34] E tekintetben utalt az Alkotmánybíróság azon határozatára, mely az Alaptörvény II. Cikkének értelmezését adja, ez megalapozza a magánszféra érinthetetlen területének védelmét. Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem indokolta, az általa panaszoltak miért nem minősülnek jogsértésnek és nem tért ki a keresetben bemutatott EJEB ítéletekben szereplő esetekre. A felperes pelenkacseréjének módjáért az alperes felelősséggel tartozik, mivel az általa kialakított helyzet miatt kényszerült jogsértő helyzetbe. Az alperes nem volt képes orvosolni az emberi jogokat sértő, kialakult megalázó helyzetet. A bíróság következtetése jogsértő, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a helyzetet a börtönkörülményekre tekintettel el kellett viselnie felperesnek.

[35] A továbbiakban az alperesi mulasztás jogsértő mivoltát, a Bv.tv. tételes jogszabályhely megjelöléssel idézett rendelkezéseivel kívánta alátámasztani. A felperes az ott dohányzó rabtársai miatt nem tudta az elkülönített helyiségeket használni, ezt jelentette, segítséget kért, az alperes azonban nem tudott hatékony intézkedéseket tenni. Az

eredménnyel nem járó alperesi intézkedéseket nem lehet felelősséget kizáró magatartásként értékelni. Az ápolók segítségének ki nem használása sem tekinthető károsulti közrehatásnak, felperestől nem számon kérhető, hogy a tisztálkodáshoz más személy segítségét kérje, amennyiben erre fizikailag nem volt szüksége.

[36] Ezt követően felperes EJEB határozatokat sorolt fel az Emberi Jogok Európai Egyezménye VIII. Cikkre vonatkozó töretlen bírói gyakorlat alátámasztására. Eszerint a fogvatartottak is rendelkeznek magánszférához való joggal, a jogkorlátozásuknak indokoltnak kell lenni és arányban állónak a kitűzött céllal. Minden esetben az egyén érdekét mérlegre téve kell vizsgálni, hogy a joggyakorlás milyen mértékben veszélyezteti a védett közérdeket, hogy a jogkorlátozás nem jelent-e a védeni kívánt célhoz képest aránytalan joghátrányt. A mérlegelést a szükségességi teszt körében kell elvégezni. Mindezekből következően az elsőfokú bíróság jogsértőn állapította meg, hogy a felperes emberi méltósághoz és magánélethez fűződő joga azért nem sérült, mert fogva tartásban volt. Ez önmagában nem indokolja a személyiségi jog korlátozását az elengedhetetlenül szükséges mértéknél nagyobb körben. A jelen esetben az aránytalanság fennáll, ez felperesi jogsérelemhez vezetett.

[37] Idézett a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. tv. preambulumból, melyből álláspontja szerint ugyancsak levezethető, hogy esetében a magánélethez való beavatkozás aránytalanul történt, olyan súlyosan sértette a magánszféráját, amely már emberi méltóságát is csorbította. Ezt alátámasztó bírói gyakorlatként idézte a BDT2024. 4778 szám alatt közzétett eseti döntés lényegesebb jogi indokolásbeli megállapításait. Hangsúlyozta, esetében figyelembe kell venni, hogy kiszolgáltatott, fogyatékos személy, így külön kérés nélkül is köteles volt az alperes segítségnyújtásra. Kérte a hivatkozott eseti döntés jelen tényállásra alkalmazását, mely irányadó a tekintetben is, hogy meghatározza az alperes felelősségi körét. További eseti döntésekből idézve hangsúlyozta, pusztán túlsúlyfolt miatt is sor került már a magyar bírói gyakorlatban sérelemdíj megállapítására. Külön idézte a Kúria Pfv.20.568/2017/4. számú ítéletének tényállását és az abból levont jogkövetkeztetést a sérelemdíjigény megalapozottságát illetően.

[38] Mindezek alapján fenntartotta, hogy emberi méltósága, magánélethez fűződő joga, valamint ezek hosszú időn át fennálló sérelme alapján lelki egészsége is sérült az alperes felróható magatartása következtében.

[39] Az orvosi vizsgálatának elhúzódnása kapcsán sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a keresetében és későbbi nyilatkozataiban is részletesen kifejtett érvelését. Az orvosi vizsgálatra való szállításának akadálya elsősorban az volt, hogy alperes meggyőződése szerint a vizsgálat térítésköteles, jóllehet ez tényszerűen nem volt helytálló. Az alperes nem tett intézkedést arra sem, hogy az orvosi vizsgálatához időpontot kérjen, emellett az alperesnek saját magának is vizsgálatot kellett volna végeznie, hogy megállapíthassa, a szakvizsgálat elvégzése mennyire sürgős. Kérte figyelembe venni a bírói gyakorlatot, mely szerint nemcsak konkrét egészségromlás bekövetkeztével áll be a testi egészség sérelme, hanem már a veszélyeztetéssel is. Ennek alátámasztására idézte a Debreceni Ítéltábla BDT2023. 4590 számon közzétett eseti döntését, mely álláspontja szerint a perbeli esetre is irányadó. Az ügy ugyanis felperes tényállításaival számos ponton mutat hasonlóságot, alátámasztja az alperesi jogsértést. Felperes álláspontja e körben az, hogy alperes nem szállította megfelelő időben őt vizsgálatra, e mulasztása egészséghez fűződő

jogát veszélyeztette, hosszú időn keresztül stresszt okozott számára, hogy a légzése éjszakai kimaradásától tartott, ez fizikai és lelki egészségét egyaránt negatívan befolyásolta.

[40] Összegző megállapításként rögzítette, az elsőfokú bíróság a tényekből megállapított következtetése jogsértő, ezért a másodfokú bíróságnak a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pont szerinti felülbírálati jogkörben eljárva kell a döntést megváltoztatni.

[41] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, egyúttal a 17/2024. számú IM rendelet szabályai szerint másodfokú eljárási perköltségre is igényt tartott. Az alperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetéseket vont le a bizonyítékok megfelelő értékelése útján. Mindezek alapján a kereset megalapozott elutasítására került sor.

[42] A mellékhelyiségek akadályoztatására nézve általánosságban nyilatkozott a felperes, konkrét alkalmat nem tudott megjelölni, amikor ne tudta volna azokat igénybe venni. Kitért arra, hogy a perbeli időszak a Covid járvány idejére esett, amikor a fogvatartottak elhelyezése fokozottan nehéz feladat elé állította az alperesi büntetés-végrehajtási intézetet. Az alperes rendszeresen ellenőrizte a szabályok, így különösen a dohányzási előírások betartását, felperes pedig egy alkalommal sem jelezte, hogy az alperes részéről szabályszegés történt volna ezzel kapcsolatban. Felperes nem tudta bizonyítani, hogy a tusoló, illetve a wc hosszabb ideig nem volt használható.

[43] A pelenkák megfelelő mennyiségben biztosítottak voltak részére, igény szerint azokat pótolták. Alperes megjegyezte, a pelenkacsere céljára szolgáló külön helyiség kialakítására nincs jogszabályi előírás. Az alvászsegítő készülék beszerzésével kapcsolatban sem terheli alperest mulasztás, a Covid járvány alatt az ilyen egészségügyi kivizsgálások szüneteltek. A felperes az elsőfokú ítéletet a maga módjára formálva értelmezi keresetének alátámasztása érdekében, ugyanakkor a fellebbezésben foglaltak több pontban nem egyeznek az ítéletben foglaltakkal. A felperes elhelyezési körülményeit illetően az elsőfokú ítélet a valóságnak megfelelően állapította meg, hogy időlegesen a mellékhelyiségeket a dohányzó elítéltek szabályellenesen használták, de ennek kiküszöbölésére az alperes haladéktalan intézkedéseket tett. Bizonyítást nyert az is, hogy ha a felperes segítséget kért, azt megkapta. A tusoló- és wc-használattal kapcsolatban azonban nem volt ilyen tárgyú bejelentése. Egyedi esetek előadásával, konkrét személyek megjelölésével nem tudta bizonyítani az ezzel kapcsolatos általános tényállításait. Segítségkérés hiányában az a következtetés vonható le, a felperes maga döntött úgy, hogy a zárkatársai előtt végzi a pelenkacserét. E körben alperes hivatkozott a Ptk. 2:42. § (3) bekezdés mentesítő szabályára.

[44] Bizonyítottság hiányában a fél előadása önmagában nem alkalmas tényállás megállapításához. A Bv.tv. 118. § (4) bekezdése által előírt együttműködés körében elvárható lett volna felperestől, hogy zárkába helyezésekor a problémáit panasz útján közli az alperessel. Ilyen tárgyú panasz hiányában az alperesi jogellenesség kizárt, személyiségi jogsértés sem állapítható meg. E körben alperes hivatkozott a Debreceni Ítéltábla Pf.20.553/2024/6. számú eseti döntésére, melynek indokolásából idézett. Ez alapján panasz benyújtás hiányában az alperes nem értesült a felperes sérelmeiről, így nem volt lehetőség intézkedés megtételére, de ez nem is volt elvárható az alperestől.

[45] A felperes további észrevételeket tett az alperes fellebbezési ellenkérelmére, ebben kitért a panasz kérdésére, a jogsértések megjelölésére, a történeti tényállás bizonyítottságára és továbbra is állította a felperes egészségügyi ellátásának hiányosságait a fellebbezésében már részletezettek szerinti tartalommal.

Az ítéltábla döntésének indokai

[46] A felperes fellebbezése alaptalan.

[47] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[48] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[49] Jelen perben a felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 383. § (2) bekezdése szerinti megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (6) bekezdésének c) és d) pontjában jelölte meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete nem felelt meg az anyagi jognak.

[50] A Pp. 369. § (3) bekezdése szerint a bíróság a másodfokú bíróság felülbírálatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelését. Az anyagi jogi felülbírálat során

c) a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti,

d) jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését.

[51] A felperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosítását kérte.

[52] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok sorából a tanúk közül mellőzte (tanú 1) megjelölését annak ellenére, hogy a jogi indokolásnál hivatkozott a tanúvallomására. Az ítéltábla e körben pontosítja az elsőfokú bíróság tényállását.

[53] Nem ért egyet ugyanakkor az ítéltábla a felperes kereseti kérelmének az elsőfokú bíróság ítéletében történő megjelölésével kapcsolatos fellebbezési előadással. A per során a felperes maga is többször hivatkozott arra, hogy szívesebben került volna a (település 1)-i rabkórházban egyszemélyes kórteremben elhelyezésre – az áthelyezés joga nem az alperes hatáskörébe tartozott –, ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletében ténylegesen nem ezt, hanem a felperes kiszolgáltatottságára vonatkozó felperesi előadást értékelte. Ehhez hasonlóan nem az egészségügyi ellátására történő várakozást vizsgálta az elsőfokú bíróság, hanem az alperesnél történt elhelyezéséhez kapcsolódó kiszolgáltatottság, mint jogsértés bizonyítottságának a kérdését. E körben az ítéltábla szükségtelennek találta kiegészíteni az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást.

[54] Az alperes (település 2)-i intézetében mozgáskorlátozottak számára kialakított mellékhelyiség és tusoló használatának korlátozottságával kapcsolatos, a kereseti kérelemben megjelölt felperesi személyiségi jogsértés kérdését illetően az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított indokolással, a rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetett mérlegelése okszerű.

[55] Az emberi méltóságot sértő, lealacsonyító, ezáltal személyiségi jogsértést megvalósító tény, hogy ha a mozgáskorlátozott elítélt a kórteremben (zárkában) kényszerül cserélni a pelenkáját, ha objektív okból nem tudja használni az objektumban erre a célra kialakított wc-t, illetve tusolót. A felperes közvetlenül (tényszerűen) nem tudta bizonyítani, hogy azért a zárkában cserélte a pelenkáját, illetőleg ott tisztálkodott, mert rajta kívül álló ok, elháríthatatlan módon megakadályozta őt a mozgáskorlátozottak számára kialakított mellékhelyiség és tusoló használatában. A tanúvallomások, illetőleg a csatolt okirati bizonyítékok (panaszok, vizsgálatok, fegyelmi eljárások) alapján az megállapítható, előfordulhatott olyan eset, amikor a felperes a zárkában végzett pelenkacserét. A felperes kereseti kérelmében állítottakra figyelemmel ugyanakkor a perben elsődlegesen azt kellett vizsgálni, mi volt az oka annak, hogy az emberi méltóságot sértő helyzetbe került a felperes. Vizsgálni kellett továbbá, hogy a jogsértő helyzet kifejezetten az alperesnek volt-e felróható, terheli-e őt valamilyen mulasztás vagy szándékos kötelezettségszegés e körben, illetve a kimentés körében értékelni kellett azon peradatokat is, hogy milyen intézkedéseket tett alperes a nemkívánatos helyzet elkerülése, megelőzése érdekében.

[56] A felperes azt állította, azért nem tudta igénybe venni az alperes által a mozgáskorlátozott fogvatartottak részére kialakított mellékhelyiséget és tusolót, mivel az alperesi szabályzatot sértő módon ott cigarettázó fogvatartottak tartózkodtak, akik megakadályozták őt a helyiségek használatában. A felperes közvetlenül ilyen konkrét esetet nem tudott bizonyítani az eljárás során, ugyanakkor az általa az alpereshez benyújtott panaszokból, ezzel kapcsolatos tanúvallomásokból, illetőleg az alperes által elismert

vizsgálatokból, fegyelmi eljárásokból megállapítható, hogy a felperes által állított helyzetek, körülmények előfordultak az alperes objektumában. Az előbbiekre figyelemmel ezért azt kellett tisztázni az elsőfokú eljárásban, hogy a jogosulatlan célra igénybe vett helyiségek használata teljesen lehetetlenné vált a felperes számára vagy ez csak időleges, elhárítható korlátozottságot eredményezett. Ennek eldöntéséhez mindenképpen figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az alperesi objektumban a mozgáskorlátozottak számára kialakított wc-t, illetőleg tusolót nemcsak mozgáskorlátozottak használhatták, hanem más fogvatartott beteg is jogosult volt ezen helyiségek rendeltetésszerű használatára, továbbá azt a körülményt is, hogy nemcsak az alperes volt mozgáskorlátozott az adott perbeli időszakban, hanem több kerekesszékes mozgáskorlátozott fogvatartott is tartózkodott a perbeli időszakban az alperesi objektumban, akik szintén igényelték ezen helyiségek használatát. Az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás nem terjedt ki arra, hogy más mozgáskorlátozott fogvatartottak is akadályozták-e adott esetben ezen helyiségek felperesi használatát, illetőleg a felperes nem állított olyat, hogy a jogosulatlanul cigarettázásra igénybe vett helyiségeket egyáltalán ne tudta volna igénybe venni szükségletei, illetőleg tisztálkodás céljából. A felperes nem tudta bizonyítani azt sem, hogy konkrétan mely időpontokban, milyen okból nem tudta ezen perbeli helyiségeket használni, illetőleg, hogy ezen helyiségek használata adott esetben teljesen lehetetlen volt számára vagy csupán időleges akadályt jelentett azok foglaltsága.

[57] Felperes azt állította, hogy az alperes mulasztott azzal, amikor nem biztosított számára megfelelő helyiséget a szükségletei, illetőleg a tisztálkodás elvégzéséhez. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy nem áll fenn jogszabályi kötelezettsége elkülönített, kizárólag csak a mozgáskorlátozottak számára fenntartott mellékhelyiségek, illetőleg tusoló kialakítására. Kétségtelen másrészt, az alperes kötelezettsége mindent megtenni azért, hogy a mozgáskorlátozott fogvatartottak személyiségi jogai ne sérüljenek a személyes higiéniai szükségleteik kielégítése, illetőleg tisztálkodásuk elvégzése során.

[58] Az alperes – a kimentés körében – arra hivatkozott, hogy minden elvárhatót megtett ezen kötelezettségei teljesítése érdekében, így a mozgáskorlátozottak számára kialakított mellékhelyiség és tusoló takarítását biztosította, használatát rendszeresen ellenőrizte. Amennyiben ezzel kapcsolatos akadályoztatás miatt panasz bejelentésre került, azt minden esetben kivizsgálta, a szabálysértőket megbüntette. Az alperes ezen magatartásának, tevékenységének értékelésekor nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, amelyre (tanú 3) tanú is külön kitért a tanúvallomásában. A perbeli időszak ugyanis a Covid járvány idejére esett, amikor a beteg fogvatartottak egészségének, életének megőrzése érdekében rendkívüli járványügyi – korlátozó – rendelkezések voltak érvényben, azaz maguk az ápolók és az őrök is csak speciális öltözetben, illetőleg maszkban, és csak külön szabályok betartása mellett végezheték munkájukat, ideértve a körletek ellenőrzésének a feladatait is. Mindezek az ítéltábla álláspontja szerint objektíve is megnehezítették – bár nem lehetetlenítették el – az alperes szükséges feladatainak ellátását.

[59] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla egyetértett abban, hogy nem követett el személyiségi jogsértést az alperes, illetőleg nincs olyan alperesi tevékenység vagy mulasztás, amely okozati összefüggésben állna azzal, hogy a felperes alkalmanként a kórteremben végezte el a pelenkacserét, illetőleg a tisztálkodást. Hangsúlyozza az ítéltábla, a perben az nem nyert kétséget kizáró módon bizonyítást, hogy alperesnek felróható okból a felperes kifejezetten rákényszerült a zárkában történő pelenkacserére, hiszen a mellékhelyiség foglaltsága esetén lehetősége volt az akadályoztatás elhárítása érdekében jelzéssel élni, ez a Bv.tv. idézett együttműködési szabályából adódóan saját jogérvényesítése érdekében

elvárható is lett volna tőle. Az, hogy adott esetben ez a megoldás időigényesebb, kényelmetlenebb, nem jelenti azt, hogy a zárkában való pelenkacserére kifejezetten rákényszerült volna más lehetőség hiányában.

[60] Más megítélésű lenne a tényállás, ha az nyert volna bizonyítást, hogy az alperes egyáltalán nem biztosított akadálymentesített külön helyiséget, felperes segítségkérésére egyáltalán nem reagál, felperes panaszait nem vizsgálja ki, nem intézkedik. Ezzel szemben a perben tényyszerűen az bizonyított, hogy az intim tisztálkodásra az elkülönített, akadálymentesített mellékhelyiség rendelkezésre állt, amennyiben annak használata akadályozott volt, úgy a felperesnek módjában állt segítséget kérni vagy panaszt tenni, mellyel kapcsolatos intézkedéseket az alperes rendszeresen foganatosított. Ebből az a következtetés vonható le, hogy felperes nem kényszerült rá arra, hogy a zárkában végezze el a pelenkacserét, mely egyébiránt higiéniai aggályokat is felvet. E gyakorlat szabályossága kétséges, egyúttal életszerű, hogy a körletben lévő rabtársak negatív reakcióját váltotta ki.

[61] A felperes inkontinenciájára figyelemmel szükséges pelenkák biztosításával kapcsolatban állított alperesi személyiségi jogsérelem vonatkozásában az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság megállapításait. A perbeli adatok szerint szakorvosi javaslatra kapott két darab pelenkát naponta a felperes. A felperes maga sem állította, hogy ne jutott volna a napi két pelenkához, illetőleg azt sem állította, hogy amennyiben szüksége volt további darabokra, és azt kérte az ápolóktól, ne kapta volna meg. Az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk, így (tanú 1), valamint (tanú 3) is egybehangzóan állították, hogy az ápolószemélyzet leterheltsége miatt előfordulhatott, hogy várakozni kellett a szükséges, további pelenka biztosítására. Az ítéltábla álláspontja szerint ugyanakkor ez, bár kétségtelen adott esetben kellemetlenséggel járhatott a felperes számára, nem valósított meg személyiségi jogsértést az alperes részéről. A perbeli időszakban utóbb az alperes – a felperes által sem vitatottan – már több pelenkát biztosított a felperes számára annak figyelembevételével, hogy az alperesi szabályzat tiltja bármilyen gyógyászati eszköz, tárgy felhalmozását a fogvatartottnak.

[62] Az előbbieik alapján – az elsőfokú bírósággal egyezően – a pelenka biztosításával kapcsolatos alperesi eljárást illetően sem állapított meg személyiségi jogsértést az ítéltábla.

[63] Az alvási apnoejával kapcsolatban a felperes fellebbezésében is azt kifogásolta, hogy az alperes mulasztott, amikor nem biztosította számára a megfelelő szakorvosi vizsgálaton történő részvételt. A felperes konkrétan megjelölte azt az időszakot (2020.IV.23-tól 2021.X.22-ig), amikor álláspontja szerint az alperes mulasztása megállapítható. Kétségtelen, hogy az előbb megjelölt két időpont között a felperes nem részesült megfelelő szakorvosi vizsgálatban az alvászavara kezelése érdekében, ugyanakkor a perbeli adatokból megállapítható, hogy az alperest nem terheli felróható mulasztás ezzel kapcsolatban. Ezt a perben feltárt tényállás az alábbiak szerint alátámasztja.

[64] A felperes 2020. január 23-án a (elnevezés) Egészségügyi Központ Alvásdiagnosztikáján vizsgálaton vett részt, ahol CPAP beállítást javasoltak számára, az ekkor kijelölt időpont 2020. április 23. volt. Ezen időpontban azonban a koronavírus-járvány okán a tervezett vizsgálatok és beavatkozások bizonytalan ideig való szünetelése miatt a vizsgálatot az egészségügyi intézmény törölte, majd a felperest (település 1)-ről 2020. április

3-án az alperes krónikus utókezelő részlegére szállították azzal, hogy a zárlat feloldása után – amennyiben a vizsgálatok (város 5)-ön nem oldhatók meg – akkor új időpontot kérnek számára (A/11. számú melléklet 7. oldal).

[65] Ezt követően az alperes állítása szerint a felperes által adott telefonszámon sikertelenül próbálta a kapcsolatot felvenni az intézménnyel a vizsgálati időpont-egyeztetés érdekében. Amikor pedig az alperes fel tudta venni a kapcsolatot az SZTE alvásdiagnosztikai szakintézetével, akkor telefonon – tévesen – arról tájékoztatták, hogy a kért vizsgálatot csak abban az esetben tudják vállalni, amennyiben a fogvatartott részére hozzávetőlegesen 140 000 forint kaució biztosításra kerül. Az alperes erről haladéktalanul tájékoztatta a felperest, továbbá arról is, hogy az egészségügyi szakellátó tájékoztatása szerint az általa kiválasztott maszk nem tb. támogatott, a „CPAP gépekre közgyógy sem írható fel” (A/15. számú melléklet 3. oldal). Amikor a járványügyi helyzet lehetővé tette, az alperes ismét megpróbált időpontot kérni az SZTE alvásdiagnosztikai szakrendelésére, ekkor kiderült, hogy a vizsgálat elvégzése nem kerül költségbe, azonban a 2021. április 8-i időpontegyeztetés eredményeként csak 2022. március 3-ára adtak időpontot (A/23. számú melléklet) Ez a hosszú várakozási idő életszerűen jellemző a magyar gyógyellátásra, így ez az intervallum sem róható fel az alperes terhére. Ezt követően – 2021. szeptember 7-én – a felperest – agyvérzés miatt – gyógykezelésre szállították (település 3)-ra, ahol a büntetés-végrehajtási egészségügyi központon keresztül fogadta őt a (város 4)-i Egyetem Klinikai Központ Neurológiai Klinika Alvászavar Szakrendelése, ahol 2021. október 22-én megtörtént a felperes kivizsgálása, melyet december 10-én meg kellett ismételni (A/16. melléklet és keresetlevél F/4. számú melléklet). Az előbbiekkal kiegészítve az elsőfokú bíróság indokolását megállapítható, hogy az okirati bizonyítékok időbeli sorrendben igazolják az alperes aktuális intézkedéseit a felperesi apnoe kivizsgálása érdekében. Az alperesi ügyintézés időleges megszakadása a fent ismertetett téves tájékoztatás miatt az érintett időszakra kimentetté vált. Az alperest tehát nem terheli olyan felróható mulasztás, amely okozati összefüggésben állna a felperes által állított egészsége veszélyeztetésével.

[66] Itt tartja szükségesnek az ítéltábla külön kitérni arra, hogy önmagában az egészségsértés bekövetkezésének lehetősége a bírói gyakorlat szerint nem eredményez személyiségi jogsérelmet. A sérelemdíj alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges a személyiséget ért nemvagyonosi sérelem, amely hátrányos testi vagy lelki változásban, illetve személyiséget körülvevő társadalmi, természeti környezetnek a személyiségre gyakorolt hátrányos hatásában áll (PJD2017. 3 számú eseti döntés). Lényeges, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint személyiségi jogsértés megállapítását csak konkrétan bekövetkezett személyiségi jogsérelem (hátrány) alapozhatja meg (BDT2021. 4411 számú eseti döntés). A perbeli esetben a felperes egészségének hátrányos megváltozása az apnoe kivizsgálás elhúzóásával okozati összefüggésben nem nyert bizonyítást, a (város 4)-i Egyetem utolsó két vizsgálatának eredménye bár súlyos állapotot tárt fel, azonban a készülék és a maszk tb. alapján történő ingyenes biztosítására mégsem jogosította fel a felperest. Ez arra utal, hogy a 2020 január és 2021 december közötti időszakban a felperes esetében apnoe betegség miatt további hátrányos egészségkárosodás nem következett be. Ez okból sincs lehetőség a személyiségi jogsértés megállapítására és a szubjektív jogkövetkezmény, vagyis a sérelemdíj alkalmazására.

[67] A felperes ezzel ellentétes fellebbezési álláspontjának megerősítésére felhozott Kúria eseti döntés (fellebbezés [40] bekezdés) kapcsán az ítéltábla felhívja a figyelmet, hogy az az átmeneti egészségromlás bekövetkezését tekintette egészséghez fűződő személyiségi

jogsérelemnek. Az eseti döntésben annyiban differenciálta a Kúria, hogy végleges vagy az átmeneti egészségromlás egyaránt alapul szolgál a személyiségi jogsérelem bekövetkeztének megállapításához. Ez azonban nem terjeszthető ki a veszélyeztetettség szintjére, a jogsérelem (hátrány) tényszerű bekövetkezte előfeltétele az egészséghez fűződő személyiségi jogsérelem megállapításának, csak ez szolgálhat alapul sérelemdíj megállapítására. Önmagában az alvászavarból adódó szomatikus kellemetlenségek, illetve a hivatkozott pszichés nyomás még nem ad alapot az egészséghez fűződő jogsérelem bekövetkeztének megállapítására.

[68] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét – az indokolás kiegészítése mellett – a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[69] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljáró, írásbeli ellenkérelmet előterjesztő alperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére, melynek összegét az alperes fellebbezési ellenkérelméhez csatolt költségjegyzék alapján a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 3. § (4) bekezdése alapján állapította meg az ítéltábla.

[70] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2026. február 6.

Dr. Hámosi Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró